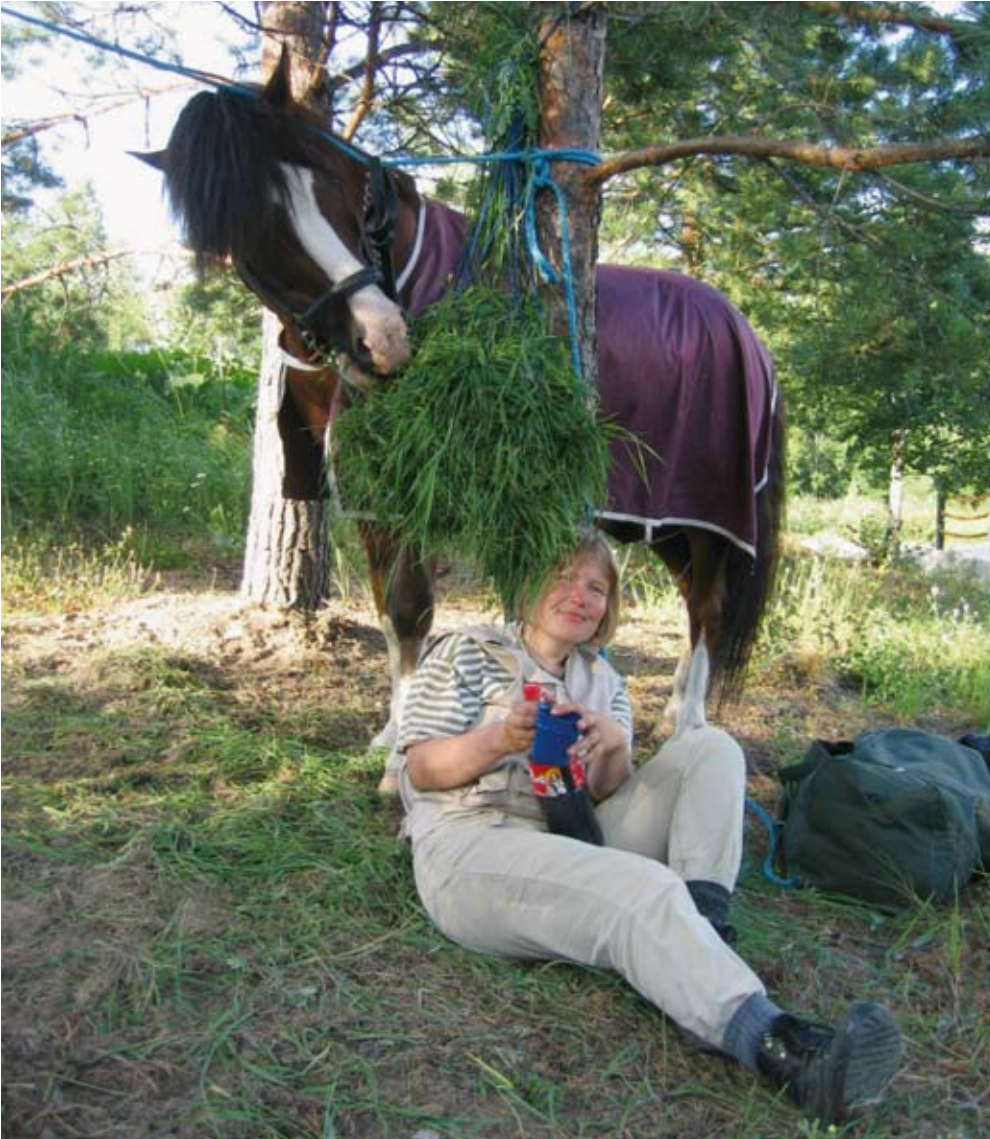

Hevospatikka huimaa ja hurmaa

Hevosen ruokataukoja varten mukana oli viikate ja pari heinäverkkoa. Itse pärjäsin viisi päivää kenttämuonalla, banaanilastuilla ja marjoilla.

A lunperin tarkoitukseni oli vaeltaa lähellä Turkuu sijaitsevalla Kemiön saarella, minne suunnitellaan 120 km mittaista ratsastuspolkua. Jouduin kuitenkin pikavauhtia hakemaan Karttakeskuksesta uudet maastokartat, kun jo monta retkeä kanssani vaeltaneelle V.P. Jehulle sattui lähtöpäiväksemme työkeikka Lahden tienoille. Karttoja tutkiessani

huomasin, että Orimattilan kuuluisasta hevospitäjämästä johti etelään luonnollinen reitti: kansallismaisemaksi asti arvostettu Porvoonjokilaakso.

Sillalta itään

Keikan jälkeen pakkasin tavarat reppuihin ja reput hevosen selkään istuttamaani armeijan vanhaan kantosatulaa. Lähtöpaikkamme oli

Mikä vaellusvaihtoehto jää jäljelle, jos hevosen kunto ei kestä viikkoa vankkurin edessä eikä oma takamus ratsastusta?

Patikointi kuormajuhdan kera, tietenkin!

Tönnön kylässä Orimattilan länsipuolella. Lastauksen ajan hevonen oli kiinni rekan perävaunussa. Kun johdatti sen Tönnön museosillan mukulakiville saamaan ensikosketuksen Porvoonjokeen, taivas vihmoi päällemme tasaista, harmaata noroa. Kaiteelta oli huimaava näköala Tönnönkoskeen. Kuohut nähdessäni olin varma, että tämä oli meidän juttumme. Kartalta olin laskenut reitille tusinan verran siltoja. Ylittäisimme niistä ainakin puolet.

Hevonen päristeli kostea ilmaa sieraimistaan ja liukasteli perässäni satavuotiaan siltavanhuksen yli. Olivatko sen kengät liian kuluneet? Järkeilin, että yöpymisvarusteitakin olisi ehkä parasta testata jonkin talon pihassa. Ainoa tuntemani paikka oli noin 15 km:n päässä idässä oleva Niinikoski, jossa oli hevosmetsuri Niilo Juseliuksen kesämökki. Ensimmäisenä päivänä vaelsimme siis sitenkin itään, emme etelään.

Jyrinä ja pyssyjen pauketta

Ukostava taivas oli hiostava seu-

ralainen, mutta uteliaana valitsin pienempiä ja yleensä myös pidempiä teitä kuljettavaksemme. Ohitimme heti aluksi kampaamon, jonka pihalla oli värikäs taidenäyttely ja tallustimme pitkän pätkän upeaa, hiekaista metsätietä kohti Myrskyläntietä ja motocrossrataa. Pientareet olivat punaisenaan metsämansikoita, eikä etenemisestä tahtonut tulla mitään. Olin ihmeissäni, kun hevonen ei pysynyt käskystä takanani, vaikka olimme tällaista kulkemista kotona erikseen harjoitelleet. Varsinkin mutkissa ja ylämäissä sen piti olla turpana ja päänä, nenä kättäni edempänä.

Ennen motocrossrataa hiekkakankaalla oli molemmin puolin polkuamme ampumarata. Hevonen ei noteerannut pauketta mitenkään, kunhan riipi koivuista ja pihlajista lehtiä mennessään. Sen elämän arvot ovat ihailtavasti kohdallaan: mikään ei mene ruoan edelle.

Polttaisten komennossa

Väliillä istahdin kivelle juomaan ja syömään eväitä: kuivia banaanilas-tuja ja keksiä. Hevonen oli puussa kiinni ja otti rennosti. Juotin sitä omasta muovikuupastani, johon mahtui vain litran verran vettä kerralla.

Kunnollisen ruokatauon hevonen sai vasta Ollosissa Vironmäen ponnitallilla. Siellä meitä oltiin portilla vastassa, koska perheen tytär oli ajanut autolla ohitsemme ja soittanut äidilleen "omituisesta parista tiellä".

Illaksi saavuimme Niinikoskelle. Niilon ori huuteli meidät tervetulleiksi. Polle laitettiin lautakasan syrjään narun päähän ja verkkoon nitettiin heinää. Istuin lautakasalla ja keitin Trangialla kenttämuonaa. Ensimmäinen 18 km ei tuntunut missään.

Saunan jälkeen tuli hämärää. Polle muuttui rauhattomaksi: polttiaiset olivat löytäneet leiriimme. Telttaan kömpiessäni laitoin hevoselle ohuen mutta tiiviin loimen auttaakseni sitä ötököiden kanssa. Myrkyjä ei pakaaseissa ollut, koska koko kesänä en ollut niitä ostanut.

Majakka ja perävaunu

Toisen päivän aloitin juoksemalla paljain jaloin pollen kanssa ruohikkosella mökkitiellä. Sekä omat varpaani että hevosen selkä kaipasivat pientä irrottelua. Päivemällä tien reunaa Pakaan kylää kohti talsiessamme satula kiepsahtikin kaikkine nyssyköineen ympäri. Vyö oli liian löysällä. Hevonen säikähti sen verran, ettei uskaltanut liikahtakaan. Pakaasian kiinnitysnaurat estivät satulan irrottamisen, mutta hitaasti nykytelemälä ja työntämällä sain sen takaisin paikoilleen. Entä jos hevonen olisi panikoinut? Silloin olisi ollut pakko käyttää puukkoa.

Peräkanaa käveleminen onnistui meiltä satulaepisodin jälkeen parem-

Hevosen mielestä bussipysäkki oli oiva lepopaikka: autot hurauttivat läheltä ohi, mutta paarmoja ei tiellä ollut.

min. Peltoaukeilla matka lyheni mukavasti. Myrskyläntiellä otin bussipysäkillä kartanlukua varten aikaisän. Hevonen ummisti samantien silmänsä ja lepuutti takajalkaansa.

Pakaasta eräs viljelijä neuvoi meidät kaunista peltopolkua eteenpäin kohti Pukkilaa. Ostimme yhdestä talosta kauraa, toisesta saimme juomavettä. Auringonporotus vaihtui ukkoseen. Vettä tuli reippaasti. Varusteet olivat kevytpeitteiden suoji-sa, mutta minä pelkäsin salamointia. Tiellä oli uskottoman pitkiä autioita pätkiä. Ensimmäisen tallin huomattessani käännyin sen pihaan.

Tallia piti reipas Pia Mäkinen. Hän ehdotti, että laitamme oriini hänen juoksijaruunansa kanssa laiduntarhaan. Väsyneenä suostuin, vaikka 15-vuotias polleni oli edellisen kerran ollut toisen hevosen kanssa yli kymmenen vuotta sitten. Tyrmistykseni oli täydellinen, sillä parin minuutin laukkasirkuksen jälkeen herrat siirtyivät paikasta toiseen kuin majakka ja perävaunu.

Vapaiden sikojen tarha

Seuraavana aamuna heräsin heinäkasasta kaksi kissaa selkäni päällä. Kun menin ulos ruokkimaan suomipoikia, ne tunkivat turpansa yhteen kauraämpäriin. Hevosen arvomaailman kakkospaikastakaan ei enää ollut epäselvyyttä: se oma kaveri.

Matkaa jatkettiin haikain mielin. Yllätykset kuitenkin jatkuivat: juuri kun villisikatarhan edessä mietin hevoselle kiinnityspaikkaa, pusikosta pomppasi villisika. Se ei ollut mikään 200-kiloinen karju, mutta vapaana. Ja pian sen perässä seurasi toinen, kolmas, ja neljäs! En saanut jalkojani liikkumaan. Jehu puolestaan jatkoi tyyneesti ruokailua, villisiat vieressään. Käsittämätöntä!

Illaksi osuttauduimme Kanteleen

Vapaana juoksevat villisiat järjestivät meille lisäjännitystä laiduntamalla aivan Jehun jalkojen juuressa.

lintujärven kautta Pukkilan kirkolle täydentämään muonavarastoa. Naarkosken ylittävän korkean sillan takaa pääsee Siwaan. Myyjä otti mielellään Jehun tilauksen vastaan kaupan ulkopuolella – hänellä oli kotona kaksi hevosta. Ja mitä Jehu tilasi? Itselleen näkkileipää ja porkkanoina, minulle ruisleipää ja juustoa.

Rakensin Jehulle kahdesta kevytpeitteestä kenttäkarsinan lähelle Naarkosken kalaportaita. Niitin heinät, keitin Trangialla Unkarin pataa ja

Etelä-Suomen tunnetuimpiin lintujärviin kuuluvalla Kanteleella on havaittu sellaisia harvinaisuuksia kuin haara- ja arosuohaukkoja. Jehu bongasi sieltä pari sotkaa.

kellistyi puiston penkille. Mutta Jehu ei nukkunut. Kosken kosteudesta innostuneet polttiaiset olivat jälleen luonamme. Lopulta totesin, ettei auttanut kuin panna tavarat kasaan. Aamuun oli pitkä matka – toiset 18 km nyt ainakin.

Yösuunnistusta

Kuljimme kilometrin Porvoonjoen länsirannalla kulkevaa asfalttitieta. Oli keskiyö. Maisemasta erottuivat vain kumpuilevat ääriviivat. Puisella sillalla sytytin otsalampun. Koski kiemurteli kymmenen metriä alapuolellamme. Syvänojantiellä vastaamme tuli maanviljelijä, joka väitti, että minun pitäisi palata takaisin, hiekkatie päättyisi. Ennen kuin ehdin todeta hänen olleen oikeassa, alkoi sataa vettä. Leväytin kevytpeitteen Jehun yli, istuin laukun päälle maahan, kietouduin itsekin kevytpeitteeseen ja nojasin puuhun.

Kaksi tuntia myöhemmin avasin silmäni. Pimeys ja hiljaisuus oli täydellinen. Väsytti niin vietävästi, mutta vesi oli valunut puuta pitkin kastuttamaan selkäni eikä istuminen enää kiinnostanut. Jehu seisoj vieressäni

- irti. Sytytin lampun ja katsoin kelloa: 0245. Edessä oli 500 metriä umpimetsää. Sinne oli pakko mennä, koska en jaksanut kiertää takaisin.

Hyvin pitkän rämpimisen jälkeen olimme Rahikon hiekkatiellä. Kartan mukaan Askolaan oli 8 km.

Aamuun valjetessa havahduin ympäristön jylhyyteen. Usvan alta paljastui kynnettyä peltoa ja heti sen takaa jyrkkiä kalliorinteitä. Kuuluisat hiidenkirnut ja kivikautiset asuinpaikat sijaitsivat joen vastapäisellä rannalla. Pari tuulihaukkaa liiteli sieltä itäpuolen pelloille ja takaisin. Jalkani olivat täynnä rakkuloita. Nojasin joka askeleella viikatteeseen.

Kuudelta aamulla lähestyimme Askolan kirkkoa. Olimme vuorokauden aikana patikoineet yli 35 km. Ratsastuskentän luona koputin lähimpään oveen. Merja Mäittälän nähdessä hoippuvan hahmoni hän nappasi hevosen kädestäni ja vei sen talliin. Sitten hän auttoi minut trampoliinille nukkumaan.

Teipattuna taipaleelle

Merjan palatessa iltapäivällä toistää makasin huvimajassa ja hevonen

karsinassa. Hevonen pestiin ja sille annettiin kivennäisten ja suolan lisäksi öljyä. Varpaani ja kantapääni teipattiin erikoislaastareilla. Vain lainakumpparit mahtuivat jalkoihini. Niillä kykenin mustikkametsään, mutta kilometrejä keräämään saappailla ei voinut lähteä. Sovin yöpyväni teltassa Merjan pihassa.

Seuraavana aamuna otin puoron kanssa kaksi vahvaa särkylääkettä. Aurinko paistoi. Päätin vetää vaelluskengät jalkaani tuntui missä tuntui, ja kävellä vielä 15 km Tukkiilaan.

Jehu oli vuorokauden levättyään virkistynyt huomattavasti. Muita hevosia ohittaessamme se hirnui ja tanssahteli. Kiersimme parisataavuotiaan, pärekattoisen tapulin editse Porvoonjoen länsirannalle Vakkolan kylään. Sieltä löysimme Johannes Linnankosken nuoruudenkodin. Linnankosken kuuluisin romaani Laulu tulipunaisesta kukasta ilmestyi tasan sata vuotta sitten. Se kertoo askolalaisista ja heidän kokeistaan.

Vakkolanoskessa on nykyään voimalaitos, mutta kivisilta on edelleen vaikuttava näky. Sitä ihmetellessäni vierelleni pysähtyi musta avoauto. Ystävällinen mies opasti meidät omalle tilalleen kilometrin päähän. Polle oli niin kiinnostunut siellä laiduntaneesta tammasta, että ketju oli laitettava suuhun. Käynti tilan pihalla joka tapauksessa kannatti, sillä saimme sieltä ohjeet viilleille metsäpoluille.

Polut kuljivat kuivassa kangasmaastossa ja johdattivat meidät Kirkkokiventielle. Tie on saanut nimensä kalliolla nököttävästä siirtolohkareesta, jolta voi bongata seitsemän eri kirkon tornit. Tietä oli kilometrikaupalla, eikä taloja näkynyt. Ainoa vastaantulija oli pieni ruskea kyykäärme.

Erikoinen kotiinpaluu

Viimeisen patkan Metsäkulmasta eteenpäin kuljimme kapean asvattien reunaan. Oikealla puolellani avautui hurmaava, vihreä ja kumpuileva laakso. Rekkosten jyrinästä huolimatta polle kuuli peltoja pitkin kilometrien päähän, kuinka Tukkilan pienhevoset huutelivat sille Porvoonjoen toiselta puolelta. Kerkkoon vanhan sillan kohdalla ylittimmekin joen kuudennen kerran ja käännyimme heti sillan takaa Tukkiilaan.

Tukkilassa Jehu pääsi valkoisten laamojen viereen suihkuun. Katseilin sen hoikkaa olemusta. Takana oli 83 km patikointi. Mietin, miten hevosta tällaisessa tilanteessa kiitetään. Tyytyväisimmän oloinen se oli ollut laiduntarhassa oman kaverinsa kanssa. Pakkasin siis hevosen ja tavarat kotimatkaa varten, mutta seuraavan kerran kopin luukut aukesivat Sipoon sijasta Kanteleella. Kaverin nähdessään polle vinkaisi ja säntäsi villiä laukkaa sen perässä metsään. Yhteinen patikkaretkemme päättyi, mutta pollen seikkailukesä jatkuu. •

Viimeisestä retkielämyksestämme vastasivat Tukkilan tilan kolme laamaa. Ne seurasivat pollen suihkutusta lähietäisyydeltä.

